

BELEIDSPLAN DYSLEXIE

CITAVERDE College
Locatie Roermond

Maart 2021

Inhoud	2
Deel 1: beleidsplan dyslexie	
1. Schoolvisie op ondersteuning	3
2. Visie op dyslexie en dyslexiebeleid	3
3. Inbedding in de ondersteuningsstructuur	4
4. Cascademodel	5
5. Huidige stand van zaken en doelstellingen 20-21	6
Deel 2: handelingswijzer dyslexie	
1. Procedure overgang PO – VO	6
2. Signalering en diagnostiek	6
3. Begeleiding op ondersteuningsniveau 1	7
4. Begeleiding op ondersteuningsniveau 2	8
5. Begeleiding buiten de klas	9
6. Inzet van ondersteunende technologie	9
De dyslexie kaart	9

1. Schoolvisie op ondersteuning

Het CITAVERDE College heeft naast een onderwijskundige- ook een pedagogische taak. Voortvloeiend uit beide taken kan het voorkomen dat een leerling behoefte heeft aan extra aandacht.

De ondersteuningsbehoefte van de leerling kan o.a. liggen op het gebied van dyslexie, sociaal-emotionele problematiek, problemen in de thuissituatie, faalangst op sociaal- of cognitief gebied. Leerlingen met extra ondersteuningsbehoeftes, biedt het CITAVERDE College op professionele wijze de juiste extra ondersteuning. Goede ondersteuning is georganiseerd en wordt gedragen door docenten en leerlingenbegeleiding en staat beschreven in het ondersteuningsprofiel.

www.citaverde.nl

2. Visie op dyslexie en dyslexiebeleid

Het beleid van het CITAVERDE College ten aanzien van dyslexie is gebaseerd op de herziening van het Protocol dyslexie Voortgezet Onderwijs uit april 2013. Het protocol kiest voor de beschrijvende definitie die door de Stichting Dyslexie Nederland gehanteerd wordt:

Dyslexie is een specifieke leerstoornis die zich kenmerkt door een hardnekkig probleem in het aanleren van accuraat en vlot lezen en/of spellen op woordniveau, dat niet het gevolg is van omgevingsfactoren en/of een lichamelijke, neurologisch of algemene verstandelijke beperking.

Dit protocol biedt de school een leidraad bij het verbeteren/optimaliseren van dyslexiebegeleiding en -beleid dat aansluit bij de verschillen in uitgangssituaties van de leerlingen. De doelstellingen van dat protocol gelden ook voor het beleid op het CITAVERDE College.

De doelstellingen in het Protocol Dyslexie VO worden als volgt geformuleerd:

- Dyslectische leerlingen volgen de opleiding waartoe ze op basis van hun cognitieve capaciteiten in staat zijn.
- Zij vergroten, zo nodig met hulpmiddelen, hun functionele lees- en spellingvaardigheid.
- Zij leren omgaan met hun dyslexie.

3. Inbedding in de ondersteuningsstructuur

Het dyslexiebeleid staat niet op zichzelf maar is een onderdeel van de algemene ondersteuningsstructuur van de school. Binnen de locatie van het CITAVERDE Roermond is sprake van *geïntegreerde leerlingenondersteuning*. De ondersteuning maakt integraal deel uit van het pedagogisch didactisch proces en het handelen van de docent. De school probeert met het onderwijsaanbod optimaal aan te sluiten bij de behoeften van de heterogene leerlingengroep (en in het bijzonder van dyslectische leerlingen). Vakdocenten en ondersteuningsspecialisten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van begeleidingsplannen voor leerlingen. Het gaat zowel om plannen met een preventief als curatief karakter. Er is een procedure van signaleren, diagnosticeren en handelingsplanning en er wordt naar de totale leerling gekeken. Vakdocenten werken mee aan het opstellen en uitvoeren van handelingsaanpakken.

De leerling wordt regelmatig in het onderwijsteam besproken en op dat niveau wordt eerst naar oplossingen gezocht. Bij problemen kan de leerling terecht bij zijn vakdocent, mentor of dyslexiecoach. Handelen op het niveau van de leerling betreft het nemen van maatregelen op de volgende ondersteuningsniveaus zoals omschreven binnen de ondersteuningsstructuur van het CITAVERDE College.

4. Cascademodel

Algemeen uitgangspunt van de ondersteuning op CITAVERDE College is dat de ondersteuning ertoe bijdraagt dat de leerling zijn persoonlijke doelstellingen haalt en competenties ontwikkelt voor de periode na het voortgezet onderwijs. De concrete organisatie van de ondersteuning en zorg voor de leerling beschrijven wij in het cascademodel. Het cascademodel geeft de niveaus van ondersteuning/zorg weer.

Basisniveau 1 met basiskwaliteit

Goed onderwijs: pedagogisch en didactische maatregelen voor alle leerlingen, ook de dyslectische leerlingen.

Basisniveau 2

Extra maatregelen voor leerlingen met ondersteuningsbehoeften, bijvoorbeeld dyslexie. Maatregelen worden in de klas genomen. Bij dyslectische leerlingen betreft het compenserende en dispenserende maatregelen, aangepaste beoordeling en extra leerhulp.

Extra ondersteuning 3

Speciale maatregelen voor leerlingen met ondersteuningsbehoeften, die onvoldoende geholpen worden via ondersteuningsniveau 2. Maatregelen worden binnen/buiten de klas getroffen. Bij dyslectische leerlingen betreft het externe remediërende hulp en toepassen van technische hulpmiddelen thuis en in de klas en het leren omgaan met dyslexie (sociaal-emotionele begeleiding).

Extra ondersteuning 4

Afstemming met externen over de diagnostiek en begeleiding.

5. Huidige stand van zaken

Door personele veranderingen en veranderingen in de organisatie zijn er geen dyslexiecoaches meer. Er is gekozen voor een nieuwe werkgroep met daarin de taal/vakgroep coördinator – Gerda Smeets – en orthopedagoog – Lidy Rutten, die samen het beleid rondom dyslexie gaan vorm geven. Op termijn is het noodzakelijk om weer een dyslexiecoach aan te stellen.

Het beleidsplan is een product van de activiteiten die de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden t.a.v. dyslexie.

Het komend schooljaar 2021-2022 zal het dyslexie beleidsplan een onderdeel gaan vormen van het taalbeleidsplan en dan ieder jaar worden geëvalueerd.

Doelstellingen voor komende periode zijn

- Blijvende implementatie van technische hulpmiddelen
- Begrijpend lezen als speerpunt

In bovenstaande tekst worden afspraken genoemd die tot stand zijn gekomen tijdens de bijeenkomsten tussen de orthopedagoge mevr. L. Rutten, de taalcoördinator mevr. G. Smeets en de onderwijs coördinator mevr. E. Mühlenberg van de locatie Roermond.

Tijdens dit traject is ruim aandacht besteed aan het gezamenlijk uitvoeren van de gemaakte afspraken. We hopen dat de gemaakte afspraken worden nageleefd.

We hebben met elkaar afgesproken hoe we “het aanspreekbaar zijn” m.b.t. het uitvoeren van de gemaakte afspraken. In principe is de leerling en /of ouders de eerst verantwoordelijke om docenten aan te spreken op afspraken die op zijn/haar dyslexiekaart staan vermeld.

Bij onvoldoende resultaat kan achtereenvolgens de mentor worden betrokken bij het zoeken naar een oplossing. Daarna komen het onderwijsteam, de onderwijsbegeleider en teamleider in beeld.

Tenslotte moet vermeld worden de toenemend belangrijke rol van ICT binnen de dyslexiebegeleiding. Een en ander stelt hoge eisen aan de ICT- infrastructuur.

1. Procedure overgang PO -VO

Bij de overgang van leerlingen van het primair naar het voortgezet onderwijs wordt in het onderwijskundige rapport de didactische stand van zaken beschreven. Voor leerlingen met een speciale ondersteuningsbehoefte vindt al enkele jaren een warme overdracht plaats d.w.z. de gegevens worden doorgesproken met de basisschool en in hun dossier gezet. Leerlingen met dyslexie worden op een overzichtslijst gezet.

2. Signaleren en diagnostiek bij vermoeden van dyslexie

Orthopedagoog

- Bevraagt de mentor en vakdocenten om extra informatie om een helder beeld te krijgen. Hoe is de sociaal emotionele beleving en motivatie, welke resultaten zijn er op taalgebied, hoe is het cognitieve profiel samengesteld (dossieranalyse).
- Bestudeert het onderwijskundig rapport om zicht te krijgen op mogelijke hardnekkigheid, indien nodig wordt contact opgenomen met de basisschool (welke begeleiding heeft de leerling gehad, hoe lang en wat waren de effecten?)
- Laat de ouders een korte vragenlijst invullen (afkomstig uit het Protocol Dyslexie) om zicht te krijgen op mogelijke erfelijkheid.
- Doet aanvullend, beschrijvend onderzoek om een beter zicht te krijgen op de lees/spellingsachterstand. Mogelijke middelen die hierbij ingezet worden zijn: technische leestoetsen (Brus en Klepel), woorddictee en analyse van schrijfproducten van de moderne vreemde talen. Inzet van de signaleringstoetsen uit het Dyslexie Protocol.
- Verwijst bij duidelijke vermoedens een leerling, in overleg met ouders, door naar een extern onderzoeksbureau om de diagnose dyslexie te kunnen stellen. De kosten voor dit onderzoek zijn voor rekening van de ouders.
- Verwijst leerlingen die in een hoger leerjaar instromen bij vermoedens van dyslexie altijd, in overleg met ouders, *direct* naar een extern bureau nadat de schoolresultaten zijn bekeken.
- De officiële dyslexieverklaringen worden in het leerlingvolgsysteem geplaatst.
- Elke leerling met een officiële dyslexieverklaring krijgt een “dyslexiekaart”, waarop de rechten en plichten staan vermeld voor de leerling .
- Bij elk geval van dyslexie toetst de orthopedagoog de wettelijke regelgeving en worden bij school- en het centraal examen faciliteiten aangevraagd. Dit in samenwerking met de eindexamensecretaris.

Als een leerling in het bezit is van een officiële dyslexieverklaring heeft hij/zij het recht om tijdens de examens gebruik te maken van een aantal faciliteiten zoals:

- Extra examentijd (maximaal 30 minuten per examen).
- Examens die worden voorgelezen (spraaksoftware)
- En verder alle faciliteiten die volgens de wet toegestaan worden. Hiervoor zal de dyslexiecoach zich jaarlijks op de hoogte moeten stellen van aanpassingen en veranderingen.
- De examensecretaris zal tijdig bij de onderwijsinspectie melden aan wie welke faciliteiten worden verleend.

3 . Begeleiding van dyslectische leerlingen op ondersteuning niveau 1

Voor alle leerlingen, dus ook voor dyslectische leerlingen, geldt dat goed onderwijs van grote betekenis is voor hun functioneren. Tijdens de teambijeenkomsten zijn de volgende afspraken gemaakt:

Pedagogische maatregelen

Dyslexie accepteren: investeer in relatie

- Toon begrip en vertrouwen en straal dat uit in je houding.
- Benoem en bespreek het probleem, indien nodig en geef, na overleg met de leerling, informatie in de groep.
- Creëer een veilige, open sfeer, de leerling moet voelen dat hij/zij met een probleem bij de docent terecht kan.

Leren omgaan met dyslexie

- Geef de leerling een actieve rol.
- Wijs de leerling op zijn verantwoordelijkheid, stel ook het eigen functioneren ter discussie en stimuleer zijn/haar zelfbeeld.

Interactie met dyslectische leerlingen

- Spreek duidelijke en positieve verwachtingen uit naar de leerling t.a.v. de leerprestaties.
- Luister naar de leerling en reageer positief en constructief.
- Overleg met de leerling over de ondersteuning en zoek samen naar oplossingen.
- Respecteer en waardeer de inbreng van de dyslectische leerling.

Vragen stellen

- Stel één vraag tegelijk en geef voldoende bedenktijd.
- Ben duidelijk, formuleer concreet en visualiseer.

Feedback geven

- Wees positief en constructief, benoem wat goed gaat en geef aan wat beter kan en op welke manier.
- Geef klassikaal en individueel feedback op inspanning, proces en resultaat vanuit een positieve instelling.

4. Begeleiding van dyslectische leerlingen op ondersteuning niveau 2

4.1. Compenserende en dispenserende maatregelen

De problemen die de leerling ondervindt als gevolg van een significante achterstand op het gebied van technisch lezen en/ of spellen op woordniveau beperken om te voorkomen dat deze leerling door frustratie zijn motivatie om te leren/studeren verliest.

Hieronder staan de met elkaar afgesproken maatregelen met betrekking tot compenseren en dispensereren. Deze maatregelen zijn voor dyslectische leerlingen het meest zinvol en bovendien uitvoerbaar binnen onze schoolorganisatie.

Compenserende maatregelen

Lezen

- werkopdrachten op minimale lettergrootte ARIAL 12 aanbieden
- gebruik van ondersteunende technologie: laptop met leesondersteuning IntoWord
- extra tijd/ tijdsverlenging
- incidenteel teksten laten voorlezen door een docent of een andere leerling

spellen

- fonetische spelling goed tellen bij E, D, AVO vakken
- waar nodig mondeling toetsen
- hulpmiddelen in de klas toestaan zoals laptop, spellingskaart
- huiswerk op de pc toestaan
- aangepaste normering spelfouten (afspraken per sectie/vakgroep)

Dispenserende maatregelen

- passend lezen: audio boek
- het uitgangspunt is dat de leerling moet leren omgaan met zijn / haar dyslexie en dat er zo min mogelijk dispensaties worden toegestaan

4.2. De dyslexiekaart

Leerlingen die in het bezit zijn van een officiële dyslexie verklaring krijgen aan het begin van het schooljaar een dyslexiekaart waarop een selectie van bovenstaande compenserende en dispenserende maatregelen staat. Behalve de genoemde rechten worden leerlingen ook gewezen op hun plichten.

Dyslexie kaartis in het bezit van een officiële dyslexie verklaring en is afhankelijk van een of meerdere genoemde faciliteiten.

- krijgt extra tijd (25%) voor toetsen en/of minder opdrachten (naar inschatting van de docent).
- krijgt toetsen in lettertype ARIAL 12.
- mag indien nodig gebruik maken van het voorleesprogramma IntoWord bij het maken van toetsen, na overleg met de docent.
- krijgt een aangepaste normering van spellingfouten, afspraken per vakgroep bij Nederlands, Duits en Engels.
- maakt gebruik van de spellingcorrector en/of het woordenboek bij het maken van schriftelijke opdrachten.

Verantwoordelijkheid leerling

Tijdens de les

- laat indien nodig de kaart zien aan de docent, maakt aantekeningen, noteert huiswerk in agenda en vraagt indien nodig hulp.
- maakt een huiswerkplanning, werkt vooruit, neemt de tijd om teksten te lezen.
- zet bij toetsing een D op proefwerkblad, leest nauwkeurig, controleert en vraagt indien nodig extra tijd.

5. Begeleiding buiten de klas

- Gesprekken met ouders en leerling over de inzet van het voorleesprogramma in de thuissituatie;
- Dyslectische leerlingen kunnen extra ondersteuning krijgen in de RTS-uren (8^e en 9^e uur op woensdag);
- Voor schooljaar 20-21 zijn er ook extra RTS+ uren voor 1-1 begeleiding van leerlingen vanuit de corona gelden.

6. Inzet van ondersteunende technologie

Er is de laatste jaren veel software ontwikkeld waar dyslectici veel hulp en baat bij kunnen hebben. Bij het kiezen van een ICT -middel dient goed rekening te worden gehouden met de specifieke behoefte van het individuele kind.

Leerlingen kunnen gebruik maken van

- Hun eigen laptop met tekstverwerker en spellingcontrole;
- Diverse woordleerprogramma's zoals: WRTS, Overhoor
- Voorleesprogramma IntoWord op school en ook een licentie voor thuis.